RETTENS KENDELSE (Første Afdeling)
29. november 1993 *

I sag T-56/92,

Casper Koelman, Monaco (Fyrstendømmet Monaco), ved advokat Michel Molitor, Luxembourg, og med valgt adresse i Luxembourg hos denne, 14A, rue des Bains,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Berend Jan Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Nicola Annecchino, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en begæring om forskellige principielle erklæringer, en erklæring om ugyldighed, tilkendelse af erstatning og renter og om, at det fastslås, at Kommissionen har udvist passivitet,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Schintgen, og dommerne H. Kirschner, B. Vesterdorf, K. Lenaerts og C. W. Bellamy,

justitssekretær: H. Jung,

afsagt følgende

* Processprog: nederlandsk.

Kendelse

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1 Den 6. august 1992 indleverede sagsøgeren personlig til Rettens Justitskontor en stævning, hvori navnet på hans advokat ikke var angivet, og som var underskrevet af ham selv. Justitskontoret nægtede at indføre stævningen i registret med den begrundelse, at den i modstrid med bestemmelserne i artikel 17, stk. 2, i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen (herefter benævnt »statutten for Domstolen«) og artikel 43, stk. 1, i Rettens procesreglement (herefter benævnt »procesreglementet«) ikke var underskrevet af en advokat.

2 Sagsøgeren indleverede den 7. august 1992 en stævning, hvori navnet på hans advokat var angivet, og som var underskrevet af denne. Stævningen blev herefter indført i Rettens register under nr. T-56/92.

3 I stævningen angives det, at sagen er anlagt i henhold til EØF-traktatens artikel 175, subsidiært artikel 173, og er rettet mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber. Det anføres, at sagsøgeren den 26. oktober 1990 har indgivet en klage til Kommissionen over sammenslutningen Buma, Amstelveen (Nederlandene), den nederlandske stat og andre fysiske og juridiske personer, »for hvilke undersøgelsen har vist, at de har handlet eller stadig handler i forståelse med Buma eller på tilsvarende måde som Buma med hensyn til de såkaldte standardaftaler af 29. maj 1985 om kabeldistribution af radio- og tv-programmer samt de efterfølgende eller heraf afledte aftaler, hvori det bl. a. bestemmes, at Buma indestår for, optræder som formidler og udøver visse rettigheder for andre end ophavsmændene til musikværker og/eller tredjemand, f.eks. radiospredningsinstitutioner etc.«. Sagsøgeren tilføjer, at »formålet hermed er at opnå konstaterende domme, en erklæring om ugyldighed og fastsættelse af erstatning og renter«.

4 I stævningen anføres det endvidere, at sagsøgeren »indleverer klagen af 26. oktober 1990 i dens helhed (s. 1-20 og de 86 dokumenter) og anmoder Retten om at betragte det i klagen (herunder i de fremlagte rapporter) anførte som værende gentaget i og omfattet af stævningen«, at han »endvidere indleverer alle dokumenterne i de sager, han har indledt i Nederlandene (bind A, B, C, D), og også anmoder om, at indholdet heraf bliver betragtet som værende omfattet af stævningen, for så vidt

som dette er af interesse for sagen«, og at han »indleverer sin svarskrivelse af 6. marts 1992, hvori han på anmodning af Kommissionen reagerede på de svar, Kommissionen havde modtaget fra Buma, NOS og VECAI i løbet af 1991, og udvidede sin klage«. Disse omfangsrige dokumenter er vedlagt stævningen.

5 Stævningen indeholder hverken nærmere oplysninger om indholdet af de vedlagte dokumenter, om de nævnte aftalers genstand eller indhold, om de i Nederlandene anlagte sagers genstand eller art eller om, hvilken status de tredjemænd har, som kun er betegnet med forkortelser.

6 Der følger en redegørelse på halvanden side med overskriften »Kort oversigt over det af Koelman anførte«, hvoraf man kan udlede, at det drejer sig om at få oplyst, hvem ophavsrettighederne ved kabeldistribution af radio- og tv-signaler tilkommer. Sagsøgeren har gjort gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af EØF-traktatens artikel 7, 85 og 86 samt Auteurswet (lov om ophavsret), Bernerkonventionen, god skik og brug med hensyn til ophavsrettigheder og god tro.

7 Denne redegørelse efterfølges af en anden redegørelse på to sider med overskriften »sagsøgerens interesse«. Heraf kan det udledes, at sagsøgeren dels er berørt »som ophavsmand til musikværker og medlem af sammenslutningen Buma«, der udnytter sit monopol og benytter sin dominerende stilling til i sine regnskaber at opføre beløb, som ikke retmæssigt tilkommer den, og til at lade ophavsmandens ret til at give samtykke til offentliggørelse af hans værker afløse af såkaldte »garantisystemer«, dels som erhvervsdrivende, idet han optræder som formidler af ophavsrettigheder til fotografier. Sagsøgeren har tilføjet, at der i de forløbne år uretmæssigt er opkrævet flere hundrede millioner i ophavsretsafgifter hos forbrugerne »gennem tvangsindgreb fra offentligt godkendte institutioner og tillægsbeløb på fakturaer for gas, vand eller elektricitet« i strid med EØF-traktatens artikel 90. Han har endvidere gjort gældende, at Kommissionen — selv om den har kendskab til disse problemer — forsøger at forbigå de spørgsmål, han rejser. Der gives ingen andre oplysninger om sagsøgerens virksomhed, om hans forhold til Buma, om dennes virksomhed og praksis, om grundene til, at denne kan betegnes som en tilsidesættelse af fællesskabsretten, om den forbindelse, der kan være mellem spørgsmål

vedrørende ophavsretten til musikværker eller fotografier og tillægsbeløb på fakturaer for gas, vand eller elektricitet, om sagsøgerens henvendelser til Kommissionen eller om dennes reaktioner og svar herpå.

8 Redegørelsen slutter med en konstatering af, at sagsøgeren ved to skrivelser af 8. april 1992 til Sir Leon Brittan og N. Menges i medfør af traktatens artikel 175 har opfordret Kommissionen »til virkelig at tage stilling«, og at han »ikke har modtaget et fornuftigt svar eller kun har modtaget et svar, der må betegnes som ufyldestgørende i betragtning af det ansvar, Kommissionen har for gennemførelse af fællesskabsretten«.

9 I et processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 5. januar 1993 har Kommissionen fremsat en formalitetsindsigelse, idet den har gjort gældende, at Retten ikke har kompetence til at påkende de krav, der er fremsat i litra a)-k) i påstandene, og at stævningen i øvrigt ikke opfylder minimumskriterierne i procesreglementets artikel 44. Den har tilføjet, at sagen må afvises, for så vidt som der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at der foreligger passivitet, fordi den retsakt, den er blevet opfordret til at udstede, ikke er rettet til sagsøgeren. For så vidt som sagen må fortolkes som et krav om en skrivelse i henhold til artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42, herefter benævnt »forordning nr. 99/63«), er dens genstand bortfaldet, efter at Kommissionen den 8. oktober 1992 har afsendt en sådan skrivelse.

10 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 22. februar 1993 har sagsøgeren fremsat sine bemærkninger til formalitetsindsigelsen og gjort gældende, at sagen kan antages til realitetsbehandling.

11 Ved skrivelse af 6. april 1993 har Kommissionen fremsendt den skrivelse til Retten, som den den 8. oktober 1992 havde sendt til sagsøgeren i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63.

12 Ved skrivelse fra Justitskontoret af 25. maj 1993 spurgte Retten dels begge parter, om Kommissionen efter skrivelsen af 8. oktober 1992 havde truffet en endelig afgørelse, dels Kommissionen, om den i benægtende fald havde til hensigt at træffe en sådan afgørelse.

13 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 27. juni 1993 meddelte sagsøgeren Retten, at der ikke var blevet meddelt ham en afgørelse. Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor dagen efter meddelte Kommissionen Retten, at der ikke var truffet nogen afgørelse, men at der sandsynligvis ville blive truffet afgørelse før udgangen af juli måned.

14 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 19. oktober 1993 meddelte Kommissionen Retten sin afgørelse om afvisning af sagsøgerens klage, dateret den 14. oktober 1993.

15 Ved skrivelse fra Justitskontoret anmodede Retten sagsøgeren om inden den 3. november 1993 at fremsætte sine bemærkninger til sagens videre forløb under hensyntagen til Kommissionens skrivelse af 14. oktober 1993. Sagsøgeren har ikke fremsat sine bemærkninger.

Parternes påstande

16 Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at det »i medfør af traktatens artikel 175, subsidiært artikel 173, fastslås, at Kommissionen har gjort sig skyldig i en undladelse, og/eller at Kommissionens 'beslutning' eller 'manglende beslutning', 'manglende stilingtagen' eller 'utilstrækkelige stillingtagen' — under alle omstændigheder dens 'reaktion' og/eller 'manglende reaktion' — uanset hvilken status dens 'handlen' eller 'undladelse' end har, erklæres ugyldig og/eller i strid med de forpligtelser, der påhviler den til gennemførelse af fællesskabsretten«, og om, at Kommissionen tilpligtes, eller Retten selv træffer afgørelse om

a) at erklære de to aftaler af 29. maj 1985 om kabeldistribution af radio- og tv-programmer samt alle heraf afledte aftaler ugyldige

b) at forbyde de organisationer, der administrerer ophavsretten til musikværker, og som indtager en dominerende stilling, at medvirke i aftaler eller virksomheder, både i form af sammenslutninger og som virksomheder, for så vidt som arten af og det virkelige formål med deres medvirken ikke er nødvendige for at realisere organisationernes formål, eller dette kan nås på anden måde end ved deres medvirken

c) at sikre, at ophavsmændene frit kan vælge den organisation, som forekommer dem bedst at stemme overens med de krav, de stiller, og under ingen omstændigheder at tillade de organisationer, der administrerer ophavsretten til musikværker, og/eller andre juridiske personer, som de deltager i, eller som de kontrollerer — i kraft af deres dominerende stilling — at udnytte de rettigheder, som ophavsmanden ikke har overdraget til dem i henhold til en særlig kontrakt

d) at sikre de virksomheder, som beskæftiger sig med formidling af rettigheder, som f.eks. C. Koelman's, en reel adgang til markedet, beskytte dem mod misbrug af en dominerende stilling og træffe alle de foranstaltninger og afgørelser, som fremover kan sikre udviklingen af et frit marked for formidling af ophavsrettigheder og lignende; dette forudsætter en afgørelse om, at medlemsstaterne skal ophæve lovbestemmelser eller andre bestemmelser, som i hver medlemsstat giver en enkelt organisation monopol, for så vidt angår ophavsretten til musik

e) at dømme den nederlandske stat for den rolle, den har spillet i forbindelse med de anførte overtrædelser af fællesskabsretten

f) at annullere alle de af Rådet og Kommissionen udstedte retsakter, som er åbenbart ulovlige (92/C 128/05 m.fl.) i betragtning af den tvivlsomme balance i de anvendte kontradiktionsprocedurer — tilsidesættelse af forventningsprincippet

g) at erklære artikel 2, 3, 5, 6, 8 og 9 i Buma's kontrakter af 23. december 1986 om udnyttelse af ophavsretten uforenelige med fællesskabsretten

i) at fastslå, at den faktiske monopolstilling og den faktiske opdeling af markederne mellem de ophavsretlige organisationer i medlemsstaterne er retsstridig

j) at pålægge (lade pålægge) bøder svarende til overtrædelsernes karakter og grovhed

k) at tilpligte Kommissionen, Buma og den nederlandske stat solidarisk og/eller på et af Retten angivet grundlag at erstatte ethvert tab, herunder tabet i forbindelse med udnyttelsen af ophavsretten, som endnu ikke er opgjort, og C. Koelmans udgifter.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises, både for så vidt angår den principale påstand i medfør af artikel 175 og den subsidiære påstand i medfør af artikel 173.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten

17 Retten skal i henhold til procesreglementets artikel 114, stk. 3 og 4, tage stilling til, om sagen bør afvises. I det foreliggende tilfælde finder Retten efter en gennemgang af processkrifterne, at der ikke er grund til at indlede mundtlig forhandling, da sagen er tilstrækkelig oplyst.

18 Retten skal for det første fastslå, at påstandene i stævningen under litra a)-e) og litra g)-k) — bortset fra sidstnævnte for så vidt som den vedrører Kommissionens ansvar — helt klart ligger uden for, hvad Fællesskabets retsinstanser har kompetence til, og derfor bør afvises. Fællesskabets retsinstanser har nemlig hverken kompetence til at give fællesskabsinstitutionerne, medlemsstaterne eller fysiske og juridiske personer pålæg, til på en fysisk eller juridisk persons initiativ at domfælde medlemsstaterne eller fysiske og juridiske personer af en eller anden grund, eller til at erklære aftaler indgået af sidstnævnte ugyldige.

19 Retten skal for det andet med hensyn til påstanden i litra f) om annullation af »alle de af Rådet og Kommissionen udstedte retsakter, som er åbenbart ulovlige« bemærke, at det intetsteds i stævningen anføres, hvilke retsakter sagsøgeren påstår

annulleret. Følgelig er denne påstand ikke tilstrækkelig præcis til, at den kan antages til realitetsbehandling.

20 Retten skal for det tredje bemærke, at Fællesskabets retsinstanser har kompetence til at tilpligte Kommissionen at erstatte det tab, den har forvoldt fysiske eller juridiske personer, således som sagsøgeren har nedlagt påstand om i litra k).

21 I den forbindelse skal Retten bemærke, at en stævning i henhold til artikel 19 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i procesreglementet skal indeholde en angivelse af søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Denne angivelse skal være så klar og præcis, at sagsøgte får mulighed for at tilrettelægge sit forsvar og Retten for at træffe afgørelse i sagen, i givet fald uden andre oplysninger til støtte herfor. Såfremt et søgsmål skal kunne admitteres, er det af retssikkerhedshensyn og af hensyn til en god retspleje nødvendigt, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, om end kortfattet, men dog konsekvent og forståeligt fremgår af selve stævningen. Selv om dennes indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til bestemte passager i dokumenter, der vedlægges som bilag til den, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre væsentlige oplysninger i stævningen (jf. i denne retning Domstolens dom af 13.12.1990, sag C-347/88, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 4747, præmis 28, og af 31.3.1992, sag C-52/90, Kommissionen mod Danmark, Sml. I, s. 2187, præmis 17, samt Rettens kendelse af 26.3.1992, sag T-35/89 TO II, Buggenhout m.fl. mod Albani m.fl., ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 16 og 17).

22 I den foreliggende sag må Retten konstatere, at det ikke er muligt på grundlag af stævningen utvetydigt at fastslå, hvilket retsstridigt forhold der tilskrives Kommissionen, eller hvilket tab sagsøgeren har lidt, og som Retten skulle tilpligte Kommissionen at erstatte.

23 Hertil kommer, at det påhviler sagsøgeren og hans advokat at gøre rede for de faktiske og retlige omstændigheder, de vil støtte søgsmålet på, og at Retten ikke i deres sted kan forsøge selv at finde frem til og fastslå, hvilke forhold i samtlige de omfangsrige bilag, der under ét henvises til i stævningen, den anser for at kunne begrunde erstatningspåstanden i stævningen.

24 Heraf følger, at stævningen, for så vidt angår litra k) i påstandene, ikke opfylder de minimumskrav, der opstilles i artikel 19 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i procesreglementet, for at en sag skal kunne antages til realitetsbehandling.

Sagen genstand i øvrigt

25 Retten skal endelig bemærke, at det indledende afsnit i påstandene i stævningen, hvorefter »sagsøgeren nedlægger påstand om, at det i medfør af traktatens artikel 175, subsidiært artikel 173, fastslås, at Kommissionen har gjort sig skyldig i en undladelse, og/eller at Kommissionens 'beslutning' eller 'manglende beslutning', 'manglende stilingtagen' eller 'utilstrækkelige stillingtagen' — under alle omstændigheder dens 'reaktion' og/eller 'manglende reaktion' — uanset hvilken status dens 'handlen' eller 'undladelse' end har, erklæres ugyldig og/eller i strid med de forpligtelser, der påhviler den til gennemførelse af fællesskabsretten«, sammenholdt med punkt 14 i »det af Koelman anførte«, hvorefter »sagsøgeren ved to skrivelser af 8. april 1992 til Sir Leon Brittan og N. Menges i medfør af traktatens artikel 175 har opfordret Kommissionen til virkelig at tage stilling, men ikke har modtaget et fornuftigt svar eller kun har modtaget et svar, der må betegnes som ufyldestgørende i betragtning af det ansvar, Kommissionen har for gennemførelse af fællesskabsretten«, kan fortolkes således, at formålet er at få fastslået, at Kommissionen har udvist passivitet.

26 Retten skal i den forbindelse fastslå, at Kommissionen — efter sagens anlæg — den 8. oktober 1992 i medfør af artikel 6 i forordning nr. 99/63 dels meddelte sagsøgeren, at den havde til hensigt at afvise hans klage, dels anmodede ham om fremsætte sine bemærkninger hertil, hvilket han gjorde ved skrivelse af 9. november 1992. Kommissionen meddelte derefter den 14. oktober 1993 sagsøgeren sin afgørelse om endeligt at afvise hans klage.

27 Det er således godtgjort, at Kommissionen ikke blot har opfyldt de proceduremæssige forpligtelser, artikel 6 i forordning nr. 99/63 pålægger den, men at den også har truffet en endelig afgørelse om at afvise den af sagsøgeren indgivne klage og således har givet ham mulighed for at beskytte sine berettigede interesser (Domstolens dom af 25.10.1977, sag 26/76, Metro mod Kommissionen, Sml. s. 1875, specielt præmis 13), selv om afgørelsen af 14. oktober 1993 blev truffet med betydelig forsinkelse.

28 Heraf følger, at søgsmålet — i overensstemmelse med Rettens praksis i sådanne tilfælde — må anses for at være blevet uden genstand, i hvert fald efter afgørelsen af 14. oktober 1993, og at der herefter ikke længere er grund til at træffe afgørelse i så henseende (Rettens dom af 18.9.1992, sag T-28/90, Asia Motor France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2285, præmis 35-38).

Sagens omkostninger

29 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 6, er Retten frit stillet i sin afgørelse om sagens omkostninger, hvis det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand.

30 For så vidt angår den foreliggende sag skal Retten dels bemærke, at påstandene under litra a)-k) i stævningen må afvises, og at sagsøgeren derfor for så vidt har tabt sagen, dels at påstandene i stævningen, som kan fortolkes som en påstand om, at det fastslås, at Kommissionen har udvist passivitet, har ført til, at Retten fastslår, at det er ufornødent at træffe afgørelse.

31 Når henses til, at sagsøgeren måtte vente til den 8. oktober 1992, før Kommissionen rettede sig efter det påkrav, han fremsatte over for den den 8. april 1992, skønt den var blevet underrettet om hovedindholdet i hans klage allerede den 26. oktober 1990, og til at Kommissionen først efter nærværende sags anlæg den 7. august 1992 dels den 8. oktober 1992 underrettede sagsøgeren om sin foreløbige stillingtagen til klagen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, dels den 14. oktober 1993 meddelte ham sin afgørelse om endeligt at afvise klagen, finder Retten, at Kommissionen har bidraget til, at sagen er opstået.

32 Heraf følger, at hver part bør bære sine omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

RETTEN (Første Afdeling)

1) Sagen afvises, for så vidt angår de under litra a) til k) anførte påstande.

2) Det er ufornødent at træffe afgørelse vedrørende resten af påstandene, der støttes på traktatens artikel 175.

3) Hver part bærer sine omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 29. november 1993.

H. Jung

Justitssekretær

R. Schintgen

Afdelingsformand